

Αθήνα, 21 Οκτωβρίου 2014

Αρ. Πρωτ.: ΕΞ./467/2014

Προς: Κύριο Σπυρίδωνα **Ταλιαδούρο**, Πρόεδρο της Διαρκούς Επιτροπής Μορφωτικών Υποθέσεων της Βουλής των Ελλήνων

Θέμα: Επισημάνσεις και προτάσεις της Ένωσης Ελλήνων Ερευνητών επί του σχεδίου νόμου «Έρευνα, Τεχνολογική Ανάπτυξη και Καινοτομία και άλλες διατάξεις»

Αξιότιμε κ. Πρόεδρε,

Στο πλαίσιο της συζήτησης του σχεδίου νόμου του ΥΠΑΙΘ «Έρευνα, Τεχνολογική Ανάπτυξη και Καινοτομία και άλλες διατάξεις», στη Διαρκή Επιτροπή Μορφωτικών Υποθέσεων της Βουλής των Ελλήνων, σας καταθέτουμε τις επισημάνσεις και τις προτάσεις μας και παρακαλούμε όπως τις κοινοποιήσετε και στα μέλη της Επιτροπής, για την πληρέστερη οργάνωση της εν λόγω συζήτησης.

ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Το νομοσχέδιο «Έρευνα, Τεχνολογική Ανάπτυξη και Καινοτομία και άλλες διατάξεις» που κατατέθηκε προς ψήφιση στη Βουλή των Ελλήνων, **αποπειράται να «εκσυγχρονίσει» το Νόμο Πλαίσιο για την Έρευνα 1514/1985**, έναν Νόμο ρηξικέλευθο για την εποχή του και επίκαιρο ακόμη και σήμερα, ο οποίος αναδιάρθρωσε και οργάνωσε τον υπάρχοντα δημόσιο ερευνητικό ιστό της χώρας, έθεσε τις βάσεις για την αξιολόγησή του και αποτέλεσε τροφό για την ανάπτυξή του.

Αυτόν τον σπουδαίο Νόμο έρχεται να αντικαταστήσει ένα νέο νομοσχέδιο για την Έρευνα, Τεχνολογική Ανάπτυξη και Καινοτομία (ΕΤΑΚ), με γενική «φιλοσοφία» που όχι μόνο αντίκειται στη συνταγματική αρχή, σύμφωνα με την οποία «...η τέχνη και η επιστήμη, η έρευνα και η διδασκαλία είναι ελεύθερες, η δε ανάπτυξη και η προαγωγή τους αποτελούν υποχρέωση του Κράτους», αλλά μπορούμε να πούμε ότι αποτελεί και παγκόσμια πρωτοτυπία, καθώς δεν ακολουθεί κανένα διεθνές πρότυπο αναφορικά με την οργάνωση, χρηματοδότηση και κυρίως το ρόλο των δημόσιων Ερευνητικών Κέντρων (της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας – ΓΓΕΤ– συμπεριλαμβανομένων), ανάλογα με τα θεματικά ερευνητικά αντικείμενα που αυτά θεραπεύουν. Επιπρόσθετα, συγκεκριμένες ρυθμίσεις του νομοσχεδίου έρχονται να διαιωνίσουν ή να εντείνουν σημαντικές και καταγεγραμμένες παθογένειες του συστήματος της Έρευνας στην Ελλάδα.

Σημειώνουμε ότι το νομοσχέδιο που κατατέθηκε στη Βουλή δεν αντιστοιχούσε και δεν αντιστοιχεί στις δύο εκδόσεις της Αιτιολογικής του Έκθεσης, όπως επίσης δεν αντιστοιχεί στην

Έκθεση Δημόσιας Διαβούλευσης που το συνοδεύει (καθώς το αρχικό νομοσχέδιο για την ΕΤΑΚ που ετέθη σε δημόσια διαβούλευση¹ ήταν κατά πολύ διαφορετικό από αυτό που κατατέθηκε στη Βουλή),

Θα αναφερθούμε ειδικότερα στα κάτωθι θέματα, τα οποία κρίνουμε ως ιδιαίτερως σημαντικά και προβληματικά:

- **Μετατροπή των δημόσιων Ερευνητικών Κέντρων της ΓΓΕΤ σε "Επενδυτικά Κέντρα"**

Η μοναδική «φιλοσοφία» του νομοσχεδίου που διακατέχει όλο το κείμενο, εξειδικεύεται κυρίως (αλλά όχι μόνο) στο άρθρο 26. Όλα τα Ερευνητικά Κέντρα, από αυτά που θεραπεύουν τις κοινωνικές ή ανθρωπιστικές επιστήμες, έως αυτά που θεραπεύουν τις επιστήμες των μηχανικών, αντιμετωπίζονται με τον ίδιο, ισοπεδωτικό τρόπο, ο οποίος επιπλέον επιτρέπει και προωθεί μία άνευ προηγουμένου, ανεξέλεγκτη και κακώς εννοούμενη επενδυτική δραστηριότητα των ίδιων των Κέντρων που ουδεμία σχέση έχει με το ερευνητικό τους έργο!

Με βάση το νομοσχέδιο, τα Κέντρα θα μπορούν να επενδύουν ακόμη και χρήματα χορηγιών και δανείων σε οποιοδήποτε τύπου εταιρίες (ακόμη και ατομικές). **Θα μπορούν να επενδύουν εν δυνάμει ακόμη και σε τεχνολογίες που δεν δημιουργήθηκαν στο ίδιο το Κέντρο και δεν έχουν καμία σχέση με τους Ερευνητές του! Ερευνητικά Ιδρύματα δηλαδή που λειτουργούν παρόμοια με ένα επιχειρηματικό κεφάλαιο καινοτομίας (venture capital). Αυτό αποτελεί πραγματικά παγκόσμια πρωτοτυπία!** Θα καλύψουμε το κενό των επιχειρηματικών κεφαλαίων καινοτομίας που δεν δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα (γιατί άραγε;) μέσω των «ιδίων πόρων» των δημόσιων Ερευνητικών μας Κέντρων!

Επιπρόσθετα το άρθρο 26 δεν παρέχει καμιά εγγύηση ούτε για το ότι –έστω επί της αρχής– οι «επενδύσεις» αυτές θα πρέπει να γίνονται προς όφελος του ίδιου του Ερευνητικού Κέντρου, καθώς διαφαίνεται να επιτρέπει στη διοίκηση να κρίνει (με τα δικά της κριτήρια) πού και πώς θα «επενδύει», εντός ή και εκτός Κέντρου...

Η ανεξέλεγκτη αυτή «επιχειρηματική» δραστηριότητα, επιτελούμενη από τις διοικήσεις των Κέντρων (που απαρτίζονται από επιστήμονες και όχι επιχειρηματίες), αφενός αποπροσανατολίζει και αφετέρου «αναπροσανατολίζει» τους δημόσιους ερευνητικούς οργανισμούς, ανοίγοντας όμως και την κερκόπορτα για την κατασπατάληση των πόρων τους σε ατυχείς επενδύσεις, ή/και επενδύσεις "ημετέρων". Το άρθρο 26 επίσης αναφέρει ότι όλα τα σχετικά ζητήματα και κανονισμοί θα ρυθμιστούν στο μέλλον με υπουργικές αποφάσεις.

Ο ρόλος του δημόσιου ερευνητικού συστήματος δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να είναι η επιχειρηματικότητα. Οι επιχειρήσεις είναι υπόθεση του ιδιωτικού τομέα. Και αυτό για το οποίο το νομοσχέδιο όφειλε να προνοεί είναι η καθιέρωση μηχανισμών και συνεργατικών σχημάτων αμοιβαίου οφέλους, μεταξύ των δημόσιων ερευνητικών κέντρων τα οποία εκπαιδεύουν τους νέους ερευνητές και μηχανικούς και των ιδιωτικών καινοτόμων επιχειρήσεων. Το σχέδιο εισάγει μια ιδιότυπη επιχειρηματικότητα ΚΡΑΤΙΚΙΣΤΙΚΟΥ τύπου και στο εγχώριο σύστημα Έρευνας και Καινοτομίας, από την οποία έχει πολύ υποφέρει η ελληνική κοινωνία.

[1] <http://www.opengov.gr/yppeph/?p=1801>

- **Δημιουργία «νέου τύπου» ΝΠΙΔ και ασάφεια στο καθεστώς των ΕΛΚΕ και των ΝΠΙΔ Ερευνητικών Κέντρων**

Το νομοσχέδιο ορίζει ως δημόσιο ερευνητικό οργανισμό ιδιωτικού δικαίου αυτόν που «είναι φορέας σκοπών που δεν άπτονται της άσκησης δημόσιας εξουσίας (*fiscus*) και έχει συσταθεί και λειτουργεί ως νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου ή ως ανώνυμη εταιρία του δημοσίου τομέα, ή ως ειδικός λογαριασμός κονδυλίων έρευνας, ή ως ίδρυμα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ή ως ερευνητικό κέντρο και ανεξαρτήτως του τρόπου σύστασής του» (!). Επίσης, σε άλλο σημείο, καθορίζει ξανά ότι οι Ειδικοί Λογαριασμοί Κονδυλίων Έρευνας (ΕΛΚΕ) των ΝΠΔΔ Ερευνητικών Κέντρων και τα ΝΠΙΔ Ερευνητικά Κέντρα «επιτελούν δραστηριότητες που δεν εμπίπτουν στο πεδίο άσκησης δημόσιας εξουσίας, λειτουργούν με ιδιωτικο-οικονομικά κριτήρια...», ενώ οι ΕΛΚΕ και τα ΝΠΙΔ Κέντρα διαχειρίζονται ως επί το πλείστον δημόσια κονδύλια (ευρωπαϊκά και εθνικά).

Από την αιτιολογική έκθεση του σχεδίου νόμου (σ. 12, άρθρο 13) προκύπτει ότι τα Ερευνητικά Κέντρα Ιδιωτικού Δικαίου εξαιρούνται από τον Δημόσιο Τομέα και συνεπώς παύουν να θεωρούνται οργανισμοί δημοσίου συμφέροντος. Το ίδιο φαίνεται να συμβαίνει και με τους ΕΛΚΕ. Σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία ο δημόσιος τομέας περιλαμβάνει –μεταξύ άλλων– "... και νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου δημόσιου χαρακτήρα που επιδιώκουν κοινωφελείς ή άλλους δημόσιους σκοπούς"². Πιστεύουμε ότι οι ΕΛΚΕ των ΝΠΔΔ ΕΚ και τα ΝΠΙΔ ΕΚ, από τη φύση και τους σκοπούς τους, «επιδιώκουν κοινωφελείς ή άλλους δημόσιους σκοπούς», ως εκ τούτου, οι πιο πάνω ρυθμίσεις θα πρέπει να αναθεωρηθούν αναλόγως.

- **Μη διασφάλιση οιασδήποτε εθνικής χρηματοδότησης για τα δημόσια Ερευνητικά Κέντρα**

Ως απόρροια των ανωτέρω, και καθώς τα Ερευνητικά Κέντρα μετατρέπονται σε «επιχειρήσεις» και οι Ερευνητές σε «επιχειρηματίες», μέσω της «ανάπτυξης ίδιας επιχειρηματικής δραστηριότητας με οποιοδήποτε τρόπο...», το άρθρο 23 παρ. 3, αφήνει στη «διακριτική ευχέρεια» της κυβέρνησης τη χρηματοδότηση ή μη των δημόσιων Ερευνητικών Κέντρων από τον κρατικό προϋπολογισμό. Ο παρακάτω πίνακας απεικονίζει την πορεία της χρηματοδότησης των 10 Ερευνητικών Κέντρων της ΓΓΕΤ από το 2008 και μετέπειτα.

Επιχορήγηση των 10 Ερευνητικών Κέντρων της ΓΓΕΤ

2008 : 80,0 Μ€ (αρκετά ώστε να καλύψουν τη μισθολογική δαπάνη του τακτικού προσωπικού σε όλα τα Κέντρα και μέρος των λειτουργικών τους εξόδων)

2010 : 61,0 Μ€

2011 : 55,0 Μ€

1012 : 45,0 Μ€ (περικοπή 18%, βάσει του μηνονιακού Ν. 4051/2012 και ενώ τα ΕΚ και η Έρευνα ΔΕΝ περιλαμβάνονταν σε κανένα μνημόνιο!!)

2014 : 36,9 Μ€ (επιπλέον περικοπή 22,4%!)

2015 : 25,8 Μ€ (επιπλέον περικοπή 30%, ενώ με έγγραφο του ΥΠΑΙΘ τον Οκτώβριο του 2013, η περικοπή στην επιχορήγηση του 2015 είχε προσδιοριστεί στο 11% και για τα έτη 2016-2017 σε 0%!)

Συνολική περικοπή επιχορήγησης 2008-2015: 68%!

[2] http://www.ydmed.gov.gr/wp-content/uploads/20130423_mhtrwo_forewn_2013.pdf

Αξίζει να σημειώσουμε εδώ ότι τα Κέντρα έχουν σήμερα περίπου **1.800 άτομα τακτικό προσωπικό** (οι Ερευνητές και οι Ειδικοί Λειτουργικοί Επιστήμονες υπερβαίνουν το 1/3 του προσωπικού αυτού), **μεγάλο μέρος της μισθοδοσίας του οποίου δεν καλύπτεται από τον τακτικό προϋπολογισμό του κράτους**, ενώ με τους πόρους από τα ερευνητικά προγράμματα **απασχολούνται σε αυτά επιπλέον 3.000 άτομα, στην πλειονότητά τους νέοι επιστήμονες** (37,5% τακτικό προσωπικό στο σύνολο του προσωπικού, 62,5% συμβασιούχοι ορισμένου χρόνου και ανάθεσης έργου). **Τα σχεδόν 2/3 του προσωπικού των Κέντρων, δηλαδή, αμείβονται από πόρους τους οποίους προσελκύει το ερευνητικό προσωπικό, κυρίως από ευρωπαϊκά ανταγωνιστικά ερευνητικά προγράμματα, από διεθνή προγράμματα, αλλά και από τον ιδιωτικό τομέα, αποδεικνύοντας έμπρακτα ότι η Έρευνα αποτελεί επένδυση για το κράτος .**

Τα Ερευνητικά Κέντρα της ΓΓΕΤ, αποτελούνται από 31 Ερευνητικά Ινστιτούτα. Τα Ερευνητικά Ινστιτούτα **αξιολογούνται επί μακρόν, με βάση το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, από διεθνείς επιτροπές, ανά τακτά χρονικά διαστήματα.** Η πρόσφατη αξιολόγηση που έγινε στις αρχές του τρέχοντος έτους αποτύπωσε το **υψηλό επίπεδο και την Αριστεία** που παρουσιάζουν τα Ερευνητικά Κέντρα (81% των Ινστιτούτων έλαβαν βαθμολογία άνω του 4, με άριστα το 5, ενώ το 61% των Ινστιτούτων έλαβαν βαθμολογία πάνω από το μέσο όρο του 4,383), με τη μέση βαθμολογία να μην διαφέρει ανάμεσα στα Ερευνητικά Κέντρα με καθεστώς Δημοσίου και Ιδιωτικού Δικαίου. Πέραν τούτου, **τέσσερα Κέντρα της ΓΓΕΤ** (τα ΙΤΕ, ΕΚΕΤΑ, ΕΚΕΦΕ «Δ» και ΕΛΚΕΘΕ) **βρίσκονται μεταξύ των 50 Ευρωπαϊκών Ερευνητικών Ιδρυμάτων με την υψηλότερη συμμετοχή στο FP7.**

Τα Ερευνητικά Κέντρα της ΓΓΕΤ είναι ιδιαίτερα παραγωγικά και με άριστες επιδόσεις. Όμως, με τις αλληπάλληλες περικοπές στην επιχορήγησή τους (που υπερβαίνουν κατά πολύ τις περικοπές που έγιναν σε άλλους τομείς του δημοσίου), **η πλειονότητα των Κέντρων κατέρχεται πλέον το κατώφλι (threshold) της βιωσιμότητας.** Εθνικές ερευνητικές υποδομές (π.χ., εθνικό δίκτυο σειсмоγράφων του Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών, ερευνητικά σκάφη του Ελληνικού Κέντρου Θαλασσιών Ερευνών, κλπ.) και μόνιμο ερευνητικό προσωπικό μένουν χωρίς καμιά ουσιαστική στήριξη από το κράτος. **Σημαντικό πρόβλημα ανακύπτει για τις ανθρωπιστικές και κοινωνικές επιστήμες, καθώς και για τη βασική έρευνα, οι οποίες δεν έχουν άμεσο οικονομικό αντίκρισμα.** Η Ελλάδα όμως θα έπρεπε να αξιοποιεί περισσότερο τις ανθρωπιστικές επιστήμες και την έρευνα στην εθνική της ιστορία.

Θεωρούμε ότι όπως στην Ευρωπαϊκή Ένωση η βασική έρευνα και η μισθοδοσία των Ερευνητών και του τακτικού προσωπικού των Κέντρων, αλλά και οι μεγάλες εθνικές ερευνητικές υποδομές, χρηματοδοτούνται από το κάθε κράτος (από εθνικούς πόρους και όχι από ευρωπαϊκά ή άλλα ερευνητικά προγράμματα, τα οποία έχουν άλλους στόχους και σκοπούς), **έτσι θα πρέπει να γίνει και στη χώρα μας, ώστε να μην ανακοπεί βίαια η παραγωγική δραστηριότητα των Ερευνητικών μας Κέντρων.**

- **Έλλειψη θεσμοθέτησης σταθερού πλαισίου για την ερευνητική χρηματοδότηση**

Το νέο νομοσχέδιο χάνει την ευκαιρία να κάνει οποιοδήποτε βήμα προς την κατεύθυνση μιας συνολικής, περιοδικής χρηματοδότησης του ελληνικού συστήματος Έρευνας με σταθερό ρυθμιστικό πλαίσιο. Για κάθε νέο χρηματοδοτούμενο ερευνητικό πρόγραμμα, ο στόχος, οι

[3] http://www.eee-researchers.gr/Anakoinoseis-EEE/EEE_EX_459_Anoikti-Epistoli-Prothupourgos_08-04-2014.pdf

προθεσμίες κατάθεσης και ολοκλήρωσης, ο τρόπος αξιολόγησης, οι κανονισμοί εκτέλεσής του «εφευρίσκονται» από την αρχή. Οι διαδικασίες παγώνουν ή αλλάζουν με τις αλλαγές του εκάστοτε Γενικού Γραμματέα Ε&Τ ή του εκάστοτε αρμόδιου Υπουργού. Ένας νέος, ουσιαστικός νόμος για την ΕΤΑΚ θα πρέπει να εναρμονίζει τις διαδικασίες χρηματοδοτούμενης έρευνας με το Ευρωπαϊκό πλαίσιο, όπου υπάρχει σχεδιασμός των στόχων, κανόνων, και προτεραιοτήτων σε βάθος χρόνου (πενταετίας συγκεκριμένα) και οι διαδικασίες κυλούν απρόσκοπτα βάσει συγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος.

Τα άρθρα που περιέχονται στο υπό συζήτηση νομοσχέδιο και αφορούν στην Εθνική Στρατηγική Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας (ΕΣΕΤΑΚ) και την υλοποίησή της, μέσω σχετικού Σχεδίου Δράσης, παραμένουν απολύτως κενά περιεχομένου. Σημειωτέον ότι ο Ν. 1514/1985 περιείχε την –ανατρεπτική για την εποχή του– ρύθμιση που προέβλεπε τη σύνταξη Πενταετούς Προγράμματος Ανάπτυξης Έρευνας και τεχνολογίας (ΠΑΕΤ) και την ψήφιση μάλιστα του Προγράμματος αυτού από τη Βουλή των Ελλήνων, ρύθμιση η οποία ουδέποτε εφαρμόστηκε στην πράξη, από το 1985 έως σήμερα, ακριβώς διότι το κράτος δεν απέκτησε ποτέ σταθερό ρυθμιστικό πλαίσιο για τη χρηματοδότηση της ΕΤΑΚ...

Σημειώνουμε επίσης ότι, στην ανάλυση SWOT για το ελληνικό σύστημα Ε&Α που πραγματοποιήθηκε από τη Rand [*A rapid review of the Greek research and development system, copyright 2011 RAND Corporation*⁴], για το Υπουργείο Παιδείας, στην πρώτη θέση του πίνακα με τις αδυναμίες του ελληνικού ερευνητικού συστήματος εμφανίζεται η «**Έλλειψη συνεπούς και αξιόπιστης χρηματοδότησης, αταξία στον κύκλο προκηρύξεων διαγωνισμών (ΙΤΤ), αναξιοπιστία στο χρόνο πληρωμής**». Στον κατάλογο αυτόν έχουν στο μεταξύ προστεθεί και οι περικοπές των υλοποιούμενων (ενταγμένων στο ΕΣΠΑ) ερευνητικών προγραμμάτων...

Πιστεύουμε ότι, ιδιαίτερα σε αυτήν την εποχή της κρίσης για τη χώρα, θα πρέπει να ληφθούν επιτέλους άμεσα αποφάσεις για «γενναία» κρατική χρηματοδότηση της έρευνας (η οποία δεν υπόκειται ούτως ή άλλως σε καμιά μνημονιακή δέσμευση), σε υψηλό πολιτικό/κυβερνητικό επίπεδο και να θεσμοθετηθούν οι αναγκαίες ρυθμίσεις ώστε χρηματοδότηση αυτή να γίνεται εφεξής μέσω ενός σταθερού ρυθμιστικού πλαισίου. Άλλωστε, όπως αναφέρεται και στην πρόσφατη έκθεση «*The Economic Significance of the UK Science Base*⁵» η δημόσια χρηματοδότηση έχει θετική επίδραση στο σύστημα Έρευνας και Ανάπτυξης μιας χώρας (στη συγκεκριμένη περίπτωση της Βρετανίας), καθώς: (α) Η δημόσια δαπάνη στην επιστήμη και στην τεχνολογική έρευνα είναι μια επένδυση που παράγει οικονομική ανάπτυξη. (β) Υπάρχει μία συμπληρωματική σχέση μεταξύ των τομέων της βιομηχανίας και του δημοσίου στην Ε&Α. (γ) Οι δημόσιες επενδύσεις στην έρευνα αυξάνουν αντί να μειώνουν τις επενδύσεις του ιδιωτικού τομέα.

- **Έλλειψη ρυθμίσεων που θα αντιμετωπίσουν τον κατακερματισμό του δημόσιου ερευνητικού ιστού**

Το νομοσχέδιο, ενώ προβλέπει τη δημιουργία Εθνικού Μητρώου Ερευνητών, Ερευνητικών Κέντρων και των Υποδομών τους (ΕΜΕΥΥ), διατηρεί ουσιαστικά την –αναποτελεσματική για την έρευνα και δαπανηρή για το κράτος– πολυδιάσπαση του δημόσιου ερευνητικού ιστού, ο

[4] A rapid review of the Greek research and development system, copyright 2011 RAND Corporation, http://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/documented_briefings/2011/RAND_DB631.pdf

[5] The Economic Significance of the UK Science Base, <http://sciencecampaign.org.uk/UKScienceBase.pdf>

οποίος, εκτός από τα οργανωμένα συστήματα των ΑΕΙ και των Ερευνητών Κέντρων της ΓΓΕΤ, βρίσκεται διάσπαρτος στα διάφορα Υπουργεία, μη καταγεγραμμένος συνολικά και μη αξιολογούμενος (αν και σε ορισμένες περιπτώσεις πολύ αξιόλογος). Βασικό πρόβλημα αποτελεί το γεγονός ότι το θεσμικό πλαίσιο που το υπό συζήτηση νομοσχέδιο εισηγείται, είναι απωθητικό στο σύνολό του για την εθελούσια ένταξη των ερευνητικών οργανισμών εκτός ΓΓΕΤ στο ΕΜΕΥΥ (τους οποίους, κατά τα άλλα, οι συντάκτες του νομοσχεδίου εμφανίζονται μάλλον ωσάν να ευελπιστούν να προσελκύσουν ιδία θελήσει, ώστε να εγγραφούν στο ΕΜΕΥΥ).

Αντίθετα, **το νομοσχέδιο θα επιτείνει τον κατακερματισμό του ερευνητικού ιστού, καθώς προβλέπει τη σύσταση, συγχώνευση, διάσπαση, κατάργηση, τον ορισμό και την τροποποίηση του σκοπού και της νομικής φύσης των ερευνητικών οργανισμών, κατά το δοκούν.** Χωρίς δηλαδή να προβλέπει μηχανισμούς ουσιαστικής διαβούλευσης πριν η Πολιτεία καταλήξει σε σχετικές αποφάσεις. Την άποψή μας αυτή ενισχύει το γεγονός των εξαγγελιών για την ίδρυση νέων ερευνητικών οργανισμών σε διάφορες Περιφέρειες της χώρας, που δεν πείθουν ότι είναι αποτέλεσμα σχεδιασμένης (από ποιον άραγε;) πολιτικής^{6,7}.

Επιπρόσθετα, **το νομοσχέδιο δεν περιέχει καμιά μέριμνα για τους δημόσιους εκείνους ερευνητικούς οργανισμούς (και τους Ερευνητές) εκτός ΓΓΕΤ, των οποίων η λειτουργία βασίζεται στο υπάρχον θεσμικό πλαίσιο που καταργείται.**

Η σύσταση, συγχώνευση, διάσπαση, κατάργηση, κλπ., Ερευνητικών Κέντρων ή Ινστιτούτων πρέπει να γίνεται με Νόμο, στο πλαίσιο μιας συνολικής εθνικής στρατηγικής και μετά από εισήγηση του ΕΣΕΤ.

Οι πόροι για την Έξυπνη Εξειδίκευση των Περιφερειών θα πρέπει να αξιοποιηθούν μέσω συμπράξεων μεταξύ των υπαρχόντων ΑΕΙ και ΕΚ ανά Περιφέρεια (εφόσον χρειαστεί και μέσω τη ίδρυσης νέων Παραρτημάτων των ΕΚ σε συγκεκριμένες Περιφέρειες).

Όσον αφορά τους εκτός ΓΓΕΤ φορείς, θα πρέπει να δημοσιοποιηθεί καταρχήν η μελέτη της ΓΓΕΤ του 2010 που υλοποιήθηκε για την καταγραφή των δημόσιων φορέων που έφεραν στον τίτλο ή στο σκοπό τους τον όρο «έρευνα» ή παράγωγό του. Στη συνέχεια οι φορείς πρέπει να αξιολογηθούν και αναλόγως των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης να ενταχθούν σε κατάλογο εν δυνάμει φορέων προς ένταξη στο ΕΜΕΥΥ.

Η χρηματοδότηση των διαφόρων φορέων από εθνικά ερευνητικά κονδύλια δεν θα πρέπει να γίνεται ανεξέλεγκτα, δίχως πιστοποίηση των φορέων αυτών ως προς την ερευνητική τους ταυτότητα και επάρκεια και αξιολόγηση.

Θα πρέπει να υπάρξουν πρόνοιες ώστε οι ερευνητικοί φορείς και οι Ερευνητές που ακολουθούν το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, να ενταχθούν επίσης σε κάθε νέο νόμο για την ΕΤΑΚ.

- **Έλλειψη ρυθμίσεων για τη δημιουργία Ενιαίου Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης και Έρευνας**

Ο Ενιαίος Χώρος Ανώτατης Εκπαίδευσης και Έρευνας, ο οποίος θεμελιώθηκε με το Νόμο 4009/2011 για την Ανώτατη Εκπαίδευση, επιδιώκοντας την ισοτιμία, ελευθεροεπικοινωνία και συνέργεια σε ισότιμη βάση των ΑΕΙ και των Ερευνητικών Κέντρων, αντί να εμβαθύνεται στο υπό συζήτηση νομοσχέδιο, **αντιμετωπίζεται με μέτρα που επιτείνουν τη διακριτή μεταχείριση**

[6] Στη Λάρισα ο γενικός διευθυντής του CERN,
<http://www.elefteria.gr/index.asp?cat=21&aid=78259#.VENdrVfFBrl>

[7] ΥΠΑΙΘ, 19-10-14. Ίδρυση Ερευνητικού Κέντρου Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης (Ε.ΚΕ.Α.Μ-ΘΡΑ) – Καραθεοδωρή,
<http://www.minedu.gov.gr/grafeio-typoy-kai-dimosion-sxeseon-main/deltia-typoy-main/12253-19-10-14.html>

μεταξύ των Ερευνητών και των Ερευνητικών Κέντρων, σε σχέση με τους Καθηγητές και τα ΑΕΙ, καθώς το νομοσχέδιο:

(α) Εξαιρεί τους Ερευνητές από την κατηγορία των Δημόσιων Λειτουργών, υποβαθμίζοντάς τους σε συμβασιούχους, μη προσδιορίζοντας επιπλέον την κατάσταση του εργασιακού καθεστώτος των ήδη υπηρετούντων (μετά την ψήφιση του υπό συζήτηση νομοσχεδίου σε νόμο του κράτους) και μη διασφαλίζοντας τη μισθοδοσία τους από τον κρατικό προϋπολογισμό.

(β) Δεν περιλαμβάνει ρύθμιση για τη μονιμότητα των Ερευνητών Α' και Β' βαθμίδας, ανάλογη με αυτήν του Ν. 4009/2011 για τους Καθηγητές ΑΕΙ, καθώς και των Νόμων 1514/1985 και 3653 /2008 για τους Ερευνητές.

(γ) Δεν επικαιροποιεί, ούτε επεκτείνει, ως όφειλε, το άρθρο 42 του Ν. 4009/2011 που προβλέπει τα της συνεργασίας μεταξύ ΑΕΙ και Ερευνητικών Κέντρων.

(δ) Παρεμβαίνει στην αυτοτέλεια των Ερευνητικών Κέντρων, σε σχέση με τα Ιδρύματα Ανώτατης Εκπαίδευσης, καθώς επιτρέπει σε «συνεργαζόμενα μέλη ΔΕΠ» να ψηφίζουν και να ψηφίζονται στα πολυπρόσωπα όργανα των Ερευνητικών Κέντρων.

(ε) Δεν αναβαθμίζει ουσιαστικά τη συμμετοχή των Ερευνητών στην εκλογή των μονοπρόσωπων οργάνων των Ερευνητικών Κέντρων.

(στ) Τελευταίο, αλλά όχι έλασσον ως προς την προχειρότητα που αναδεικνύεται στο κείμενο του νομοσχεδίου, χρησιμοποιεί τον ορισμό «μέλη ΔΕΠ», ο οποίος καταργήθηκε με το Ν. 4009/2011, αντί του ορθού πλέον Καθηγητές πανεπιστημίου.

Τα ανωτέρω βρίσκονται σε πλήρη αναντιστοιχία με την Αιτιολογική Έκθεση του νομοσχεδίου, όπου γίνεται λόγος για εξομοίωση ρόλων, λειτουργίας και αμοιβής Καθηγητών ΑΕΙ και Ερευνητών. Θεωρούμε ότι, στη βάση της αρχής της μη διακριτής μεταχείρισης, Καθηγητές ΑΕΙ και Ερευνητές θα πρέπει να εξομοιώνονται τουλάχιστον θεσμικά.

Όλοι οι Ερευνητές θα πρέπει να κατέχουν οργανικές θέσεις στα Κέντρα.

Η μονιμότητα των Ερευνητών Α' και Β' Βαθμίδας θα πρέπει να θεσμοθετείται με ρύθμιση, όπως στο ισχύον θεσμικό πλαίσιο. Για το θέμα αυτό επισυνάπτεται Γνωμοδοτικό σημείωμα του Καθηγητή Εργατικού Δικαίου στο Τμήμα Νομικής του ΕΚΠΑ, κ. Κ.Ν. Παπαδημητρίου.

Οι «επισκέπτες ερευνητές» δεν μπορούν να έχουν το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στα πολυπρόσωπα όργανα των Ερευνητικών Κέντρων, όπως και οι Ερευνητές δεν έχουν τα αντίστοιχα δικαιώματα στα αντίστοιχα όργανα των ΑΕΙ.

Οι Ερευνητές θα πρέπει να εκλέγουν τα μονοπρόσωπα όργανα στα Ερευνητικά Κέντρα.

- **Υποβάθμιση του Εθνικού Συμβουλίου Έρευνας και Τεχνολογίας (ΕΣΕΤ)**

Με βάση το υπό συζήτηση νομοσχέδιο, το υπάρχον ΕΣΕΤ, ένα όργανο που έπρεπε να βρίσκεται στην κορυφή του συστήματος διακυβέρνησης της Έρευνας και Καινοτομίας, υποβαθμίζεται και, από γνωμοδοτικό στον Υπουργό, γίνεται γνωμοδοτικό στον ΓΓΕΤ. Η επιλογή των μελών του ΕΣΕΤ επίσης δεν αναβαθμίζεται (π.χ., μέσω διαδικασίας ανοικτής διεθνούς προκήρυξης), ενώ οι αρμοδιότητες του οργάνου σχεδόν εκμηδενίζονται, δίχως να περιλαμβάνουν τη γνωμοδότηση για τη σύσταση, συγχώνευση, διάσπαση, κατάργηση, τον ορισμό και την τροποποίηση του σκοπού και της νομικής φύσης των ερευνητικών οργανισμών, την υψηλή εποπτεία ή/και επιστημονική διαχείριση των ερευνητικών προγραμμάτων του ΥΠΑΙΘ, κλπ.

Δεδομένου ότι το μεγαλύτερο ποσοτικά τμήμα της ερευνητικής δραστηριότητας αναλογεί στα ΑΕΙ και προκειμένου να διαμορφωθεί ο ενιαίος χώρος εκπαίδευσης και έρευνας, **προτείνουμε τη διεύρυνση του Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας (ΕΣΥΠ, <http://www.esyp.gr/>) με την ενσωμάτωση σε αυτό ενός ΕΣΕΤ με αναβαθμισμένες αρμοδιότητες και τη μετονομασία του πρώτου σε «Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας, Έρευνας και Καινοτομίας» (ΕΣΥΠΕΚ), το οποίο θα συνεχίσει να λειτουργεί ως ανεξάρτητο συμβουλευτικό όργανο της Πολιτείας.**

Στο Συμβούλιο αυτό θα πρέπει να υπάρχει πρόνοια για την εκπροσώπηση όλων των γνωστικών αντικειμένων, δεδομένου ότι οι κοινωνικές και ανθρωπιστικές επιστήμες συνήθως δεν εκπροσωπούνται, ενώ και οι μηχανισμοί σύνθεσης και λειτουργίας του, θα πρέπει να διασφαλίζουν την ανεξαρτησία του.

- **Μετατροπή της ΓΓΕΤ σε Υπερυπουργείο**

Με τις σχετικές ρυθμίσεις του νομοσχεδίου, η υπάρχουσα Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας «αναβαθμίζεται», ως δια μαγείας, με υπεραρμοδιότητες Υπουργείου σε ρόλο ρυθμιστή και ελεγκτή των πάντων και –σε αρκετές περιπτώσεις– ταυτόχρονα ελεγχόμενου, και με πολυποίκιλους ρόλους που περιλαμβάνουν ακόμη και την εκπαίδευση (π.χ. η ΓΓΕΤ θα οργανώνει σπουδές και θα δίνει διπλώματα σε «δικηγόρους ευρεσιτεχνίας»!).

Η νέα «ΓΓΕΚ» θα διαχειρίζεται ακόμη και την αξιοποίηση/προώθηση των ερευνητικών δικαιωμάτων, μέσω πατεντών, επινοικίασης (licensing) και ίδρυσης εταιριών spin off!

Η «αξιολόγηση» δε της ΓΓΕΤ θα γίνεται ανά τριετία, από τριμελή επιτροπή διορισμένη από τον προϊστάμενο ΥΠΑΙΘ...

Η συγκέντρωση των ιδιοτήτων της εποπτεύουσας διοικητικής αρχής, του χρηματοδότη, του στρατηγικού σχεδιαστή, του ελεγκτή και ελεγχόμενου στη ΓΓΕΤ αποτελεί ευρωπαϊκή πρωτοτυπία.

Θα πρέπει επίσης να υπάρξει πρόβλεψη ώστε η ΓΓΕΤ να συντάσσει πενταετές επιχειρησιακό σχέδιο και να αξιολογείται με βάση αυτό από διεθνή ανεξάρτητη επιτροπή (και με βάση σχετικούς δείκτες).

Η διαχείριση των δράσεων βασικής και εφαρμοσμένης έρευνας, θα πρέπει να περάσει σε έναν Εθνικό Οργανισμό Έρευνας και Τεχνολογίας, με γενική κατεύθυνση λειτουργίας όπως αυτή που περιγράφεται στον μηδέποτε εφαρμοσθέντα νόμο 3653/2008.

- **Απαίτηση ανεξάρτητων και εκκρεμών πνευματικών δικαιωμάτων**

Το υπό συζήτηση νομοσχέδιο εκχωρεί τις «ανεξάρτητες και εκκρεμείς», κατά την ψήφιση του νόμου, εφευρέσεις και τα σχετικά πνευματικά δικαιώματα στα Ερευνητικά Κέντρα (άρθρο 21, παρ. 5 και 6).

Το ζήτημα αυτό είναι ιδιαίτερα σοβαρό λαμβάνοντας υπόψη ότι οι σημερινές κοινωνίες χαρακτηρίζονται ως κοινωνίες της γνώσης. Η Πολιτεία οφείλει να διαμορφώσει ένα ενιαίο, διαφανές όσο και διασαφηνισμένο, εθνικό σύστημα διαχείρισης πνευματικών δικαιωμάτων που αφορούν στα δημόσια πανεπιστήμια και στα ερευνητικά κέντρα. Η ερευνητική αριστεία πρέπει έμπρακτα να επιβραβεύεται αναγνωρίζοντας τον κοινωνικά ανταποδοτικό της ρόλο, ενώ θα πρέπει να προστατεύεται ο εφευρέτης και η εφεύρεση από πολύπλοκες, ασαφείς και χρονικά αόριστες διεργασίες αδειοδότησης.

- **Απόδοση υπερεξουσιών σε Διευθυντές Ερευνητικών Ιδρυμάτων και καθιέρωση του «θεσμού» των «Ισόβιων Διευθυντών»**

Το νομοσχέδιο **συνεχίζει να επιτρέπει και επεκτείνει την σχεδόν απόλυτη εξουσία της διοίκησης πάνω στους εργαζόμενους, στους Ερευνητές και στους συνεργαζόμενους με τα Ερευνητικά Κέντρα Καθηγητές**. Ο εκάστοτε Διευθυντής αποφασίζει για το ύψος των επιμισθίων, την υπογραφή συμβάσεων ανάθεσης έργου, την προέγκριση ή όχι καινούργιων προτάσεων για χρηματοδοτούμενα έργα και όλες τις πτυχές υλοποίησης των έργων και της έρευνας, όχι στη βάση προσυμφωνημένων κανονισμών και πλαισίου, αλλά σε προσωπική βάση και κατά περίπτωση. Οι συνεργαζόμενοι Καθηγητές και οι Ερευνητές είναι απροστάτευτοι από τις αυθαιρεσίες της διοίκησης. Κυρίως, ο εκάστοτε Διευθυντής έχει τον πλήρη έλεγχο της διαχείρισης του αποθεματικού του Ερευνητικού Ινστιτούτου. Δεδομένου ότι του επιτρέπεται να ασκεί και ερευνητικό έργο (άρθρο 16, παρ. 13) καταλαβαίνει κανείς ότι **η διοικητική ιδιότητα του Διευθυντή συγκρούεται άμεσα με την ερευνητική, καθώς μπορεί να χρησιμοποιεί όλους τους πόρους του ιδρύματος ανεξέλεγκτα για να προωθεί την έρευνά του**.

Το νομοσχέδιο **έχει δύο τρόπους υποτιθέμενου περιορισμού αυτών των υπερεξουσιών, οι οποίοι όμως, επί της ουσίας, στην πράξη καθίστανται διακοσμητικοί**: (α) τον «*Εσωτερικό Κανονισμό*», που όμως δεν υποχρεούται να καθορίζει το πλαίσιο λειτουργίας για αποφυγή αυθαιρεσιών και διακρίσεων σε προσωπική βάση. Το νομοσχέδιο συνεχίζει να επιτρέπει εσωτερικούς κανονισμούς που συνοψίζονται στη φράση «ό,τι αποφασίσει ο Διευθυντής»· (β) το «*Επιστημονικό Συμβούλιο*» (Ινστιτούτου) με γνωμοδοτικό και συμβουλευτικό μόνο χαρακτήρα. Η γνώμη του Επιστημονικού Συμβουλίου δεν είναι δεσμευτική για τη διοίκηση, ενώ μόνο αν συμφωνήσουν τα 3/4 των μελών του το θέμα «*συζητείται*» και στο ΔΣ. Δεδομένης της μη προστασίας των μελών του από τυχόν αυθαιρεσίες του Διευθυντή καταλαβαίνει κανείς ότι είναι πολύ δύσκολο στα μέλη του να ασκήσουν οποιαδήποτε κριτική στη διοίκηση.

Ο νέος νόμος επεκτείνει τις τριετείς (βάσει του Ν. 1514/85) θητείες των Διευθυντών Ερευνητικών Κέντρων και Ινστιτούτων σε πενταετείς. Προβλέπει, επίσης, ότι οι διαδικασίες εκλογής νέου Διευθυντή ξεκινούν έξι μήνες πριν τη λήξη της θητείας του νυν Διευθυντή. **Δεν ορίζει όμως το χρονικό διάστημα στο οποίο η εκλογή πρέπει να έχει ολοκληρωθεί. Στο ενδιάμεσο (απροσδιόριστο) διάστημα, ο νυν Διευθυντής συνεχίζει «κανονικά» το διοικητικό του έργο**. Έτσι, όπως και στο παρελθόν, θα επιτρέπεται οι «*πενταετείς*» πλέον θητείες να διαρκούν έξι, επτά ή και περισσότερα έτη. Σε συνδυασμό με τη «*μεταβατική διάταξη του νέου νόμου*», που «*επιτρέπει και τρίτη θητεία των νυν Διευθυντών*» (ενώ μέχρι σήμερα επιτρέπονται μόνο δύο), καταλαβαίνει κανείς ότι καθίσταται δυνατό να πραγματοποιούνται **θητείες των 18-20 συνεχόμενων ετών**. Τέλος, **έχει εξαφανιστεί η πρόβλεψη ορίου ηλικίας στους Διευθυντές!**

Η μη θέσπιση ανώτατων ορίων για την αφυπηρέτηση των Δ/ντών θα δημιουργήσει σοβαρότατα προβλήματα και αγκυλώσεις στη λειτουργία των Ερευνητικών Κέντρων ενώ θα αποτελέσει ανάχωμα στην ηλικιακή ανανέωση του ερευνητικού δυναμικού, και σε τελική ανάλυση στην αντικειμενική τους δυνατότητα προσαρμογής και μετεξέλιξης, στην διεξαγωγή έρευνας αιχμής.

Η ολοκληρωμένη πρόταση της Ένωσης Ελλήνων Ερευνητών για το μοντέλο διοίκησης των Ερευνητικών Κέντρων βρίσκεται στο κείμενο που κατατέθηκε στη δημόσια διαβούλευση του νομοσχεδίου (http://www.eee-researchers.gr/Anakoinoseis-EEE/EEE_EX_456-30-12-13_Theseis-epi-tou-NS-EREYNAS.pdf). Ο πυρήνας της δικής μας πρότασης επί του θέματος είναι ο ακόλουθος: Η

επιστημονική αριστεία ως θεμελιώδης αποστολή των Ερευνητικών Κέντρων δεν μπορεί παρά να τροφοδοτείται από την εσωτερική δημοκρατική ζωή λειτουργίας των ερευνητικών κέντρων, όπως στα ΑΕΙ.

- **Έλλειψη αξιολόγησης του διοικητικού έργου**

Το νομοσχέδιο δίνει έμφαση στην αξιολόγηση εργαζομένων και Ερευνητών καθώς και Ιδρυμάτων. **Οι μόνοι που εξαιρούνται από την αξιολόγηση του έργου τους είναι ο Δ/ντής κέντρου και οι Διευθυντές Ινστιτούτων, μέλη και του Διοικητικού Συμβουλίου του Ιδρύματος** (σε θέση ελέγχοντος και ελεγχομένου).

Ένας νέος νόμος για την ΕΤΑΚ οφείλει κατ' ελάχιστον να συμπεριλάβει την εμπιστευτική αξιολόγηση των ανωτέρω από τους νυν αλλά και πρώην υφισταμένους τους (που ίσως έχουν απομακρυνθεί σκοπίμως), η οποία θα λαμβάνεται υπόψη κατά τις μελλοντικές υποψηφιότητες των μελών του για συνέχιση των θητειών τους στο ίδιο ή σε άλλο ίδρυμα.

Παρά τις φαινομενικά καλές του προθέσεις, το νομοσχέδιο βρίθκει ύποπτων, ασαφών και, εν γένει, επικίνδυνων διατάξεων ή παραλείψεων. Παρόμοια με τα παραπάνω σχόλια τέθηκαν στη δημόσια διαβούλευση, τα οποία όμως αγνοήθηκαν. **Η ίδια η Έκθεση της Δημόσιας Διαβούλευσης, που συνοδεύει το υπό συζήτηση νομοσχέδιο, παραδέχεται ότι «το νομοσχέδιο δεν αποτελεί μια ριζοσπαστική πρωτοβουλία». Δυστυχώς όμως, το νομοσχέδιο όχι απλά δεν έρχεται σε ρήξη με τις παθογένειες του συστήματος, αλλά αντίθετα τις επιτείνει.**

Με βάση όλα τα ανωτέρω ζητάμε την απόσυρση του εν λόγω νομοσχεδίου από τη Βουλή των Ελλήνων και την έναρξη νέου, ειλικρινούς κύκλου συζήτησης με την ερευνητική, αλλά και την καινοτόμο και νεανική επιχειρηματική κοινότητα της χώρας, ώστε να συνθέσουμε από κοινού ένα νέο, καινοτόμο και λειτουργικό θεσμικό πλαίσιο για την ΕΤΑΚ, το οποίο θα μπορέσει να ωθήσει πραγματικά την ανάπτυξη μέσω της Έρευνας και Καινοτομίας στην Ελλάδα σε ένα «άλμα προς τα εμπρός».

Η Ένωση Ελλήνων Ερευνητών και οι Ομοσπονδίες των εργαζομένων στα Ερευνητικά Κέντρα ΠΟΕΕΚ-Ι και ΠΟΣΕΕΠΔ, έχουν αναρτήσει στο διαδίκτυο **κείμενο διαμαρτυρίας και συλλογής υπογραφών για την απόσυρση του νομοσχεδίου και την αλλαγή της «Ερευνοκτόνας» πολιτικής** που εντείνεται τους τελευταίους μήνες στη χώρα μας (το κείμενο βρίσκεται αναρτημένο στο https://secure.avaaz.org/el/petition/Elliniki_Kyvernisi_Hellenic_Government_Gouvernement_Hellénique_Petition_for_withdrawal_of_the_Greek_Draft_Law_for_RTI/?naXCwib), απευθυνόμενο στην ελληνική και διεθνή ερευνητική κοινότητα, το οποίο έχει συλλέξει μέσα σε τρεις μέρες σχεδόν 3.000 υπογραφές υποστήριξης του αιτήματός μας.

Αν παρόλα αυτά το νομοσχέδιο δεν αποσυρθεί άμεσα, επιφυλασσόμαστε για την κατάθεση τροπολογιών στη συνέχεια της Κοινοβουλευτικής διαδικασίας.

Με τιμή και εκτίμηση,

Για την Ένωση Ελλήνων Ερευνητών

Η Πρόεδρος

Μαρία Θ. Στουμπούδη

Η Γ. Γραμματέας

Μαρία Α. Κωνσταντοπούλου

Συνημμένα:

[1] Γνωμοδοτικό σημείωμα του Καθηγητή Εργατικού Δικαίου στο Τμήμα Νομικής του ΕΚΠΑ, κ. Κ.Ν. Παπαδημητρίου

Κοινοποίηση:

- Καθηγητή **Ανδρέα Λοβέρδο**, Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων, minister@minedu.gov.gr
- Καθηγητή **Αθανάσιο Κυριαζή**, Γενικό Γραμματέα ΥΠΑΙΘ, gengram@minedu.gov.gr
- Δρ **Χρήστο Βασιλάκο**, Γενικό Γραμματέα Έρευνας & Τεχνολογίας, ΥΠΑΙΘ, gensec@gsrt.gr
- **Πρόεδρο και Μέλη του Εθνικού Συμβουλίου Έρευνας και Τεχνολογίας**, a.sitareniou@gsrt.gr
- **Σύνοδο Προέδρων Ερευνητικών Κέντρων**, agk@cperi.gr
- **Πρόεδρο και Μέλη της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Έρευνας και Τεχνολογίας της Βουλής των Ελλήνων**
- **Πρόεδρους και Τομείς Παιδείας Κομμάτων του Ελληνικού Κοινοβουλίου**

Μαρία Θ. Στουμπούδη: Ελληνικό Κέντρο Θαλασσιών Ερευνών, Τ.Θ. 712, 19013 Ανάβυσσος Αττικής. Τηλ. 2291076392, Fax 2291076419, e-mail: mstoum@hcmr.gr

Μαρία Α. Κωνσταντοπούλου: ΕΚΕΦΕ ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ, Πατριάρχου Γρηγορίου και Νεαπόλεως, 1530 Αγία Παρασκευή. Τηλ. 2106503556, e-mail: mkonstan@bio.demokritos.gr